

2. MÓDSZER- ÉS MŰSZERKUTATÁSOK

2.1 GRAVITÁCIÓS MÓDSZER- ÉS MŰSZERKUTATÁS

2.1.1 Gravitációs kutatóeljárások fejlesztése

Trenka Sándorné

Módszertani vizsgálataink célja 1966-ban a harmadidőszaki /az alföldi un. flis-öv területén a preausztriai/ medencealjzat mélységének és domborzatának meghatározása volt. Az eredmények a Dunántuli Középhegység peremterületén kb. 200 m-től 1000 m medencemélységig igen kedvezők.

A mélységszámításokat a dunántuli és az alföldi komplex témák keretében végeztük, a mélységtérképeket az 1.1 ill. 1.4 fejezetben ismertetjük. A módszertani vizsgálatokat, különösen a sűrűséggyűtthető $\Delta \sigma$ meghatározását még nem tekintjük lezártnak.

2.1.2 A vertikális gradiens anomáliáinak vizsgálata

Szabó Zoltán

A gravitációs tér vertikális gradiensének értéke nem állandó. Változásának törvényszerűségeit azonban nem ismerjük, számításoknál ezért csak egy elvi, konstans értéket $g_z = 0,3086$ mgal/m/ használunk.

A vertikális gradiens pontos meghatározásának elvi és gyakorlati jelentősége van. Mégpedig: a vertikális és horizontális gradiens, valamint a görbületi értékek ismeretében meghatározhatjuk a gravitációs tér potenciálfelületeit /tehát tulajdonképpen a Föld alakját/, valamint a potenciálfelület valódi görbületi sugarának értékét. Gyakorlati szempontból a vertikális gradiens valódi értékeinek megismerése a gravimétermérések kvantitatív földtani értelmezését segíti elő.

A vertikális gradiens vizsgálatával 1965-ben kezdtünk foglalkozni. A méréseket áttekintő jelleggel, az ÁFTH háromszögelési pontjain felépített gulákon végezzük. Később jellegzetes topográfiaju, jellegzetes földtani felépítésű, ill. anomáliaju helyeken, mozgó állványzat /szeizmikus furókocsi/ használatával részletező méréseket is végzünk.

Eddig Sharpe graviméterrel, 190 gulán /amelyek magassága 4 m és 31 m között változott/ mértünk. Az észlelt értékek 3085 és 4306 E között változtak. A mérések pontossága ± 10 E volt. Az adatok feldolgozása folyamatban van.